

VÆRDIGHEDSPOLITIK

2022-2025

Godkendt af Kommunalbestyrelsen den 15. december 2022

JAMMERBUGT
KOMMUNE

Forord

Værdighed er blevet et nøglebegreb i den politiske debat om prioritering af ressourcer til seniorområdet. Siden finansloven 2016 har der til kommunerne i Danmark været afsat en ekstra milliard kroner årligt til en værdig ældrepleje.

Midlerne ligger ud over kommunens budgetter og skal derfor gå til nye initiativer eller til udvidelse af eksisterende. Midlerne kan bl.a. anvendes til at ansætte yderligere personale og til kompetenceudvikling ud fra en vurdering af, hvor behovet er størst lokalt.

Det er først, når man bliver sårbar ift. Det kropslige, det personlige og sociale, at det giver mening at tale om værdighed, derfor handler værdighed i ældreplejen for Jammerbugt Kommune om: ”at borgere, der ikke længere kan klare sig selv og deres pårørende støttes i at opnå velbefindende og trivsel i deres liv”

Som borger og pårørende skal man opleve:

- *At have et værdigt liv*
- *At blive involveret som et ”normalt” menneske – mennesket bag sygdom og svækkelse ses*
- *At blive involveret som den person man er og stræber efter at blive*
- *At blive involveret som en del af et fællesskab*
- *At der tages hensyn til individuelle værdier og behov*
- *At have noget at give sig til*
- *At kunne leve livet med de begrænsninger sygdom og aldring medfører*

Den første værdighedspolitik blev godkendt af Jammerbugt Kommunes Kommunalbestyrelsen den 16. juni 2016. Derefter skal Kommunalbestyrelsen, indenfor det første år i den kommunale valgperiode, vedtage en værdighedspolitik for den kommunale ældrepleje.

I 2022 skal den nyvalgte kommunalbestyrelse i hver kommune således vedtage en værdighedspolitik, der som minimum skal beskrive, hvordan kommunens ældrepleje kan understøtte følgende områder i forhold til plejen og omsorgen af den enkelte borger:

- Livskvalitet
- Selvbestemmelse
- Kvalitet, tværfaglighed og sammenhæng i plejen
- Mad og ernæring
- En værdig død
- Pårørende
- Ensomhed

Værdighedspolitikken beskriver under disse temaer de overordnede værdier, som ligger til grund for ældreplejen i Jammerbugt Kommune.

Indledning

Vi kan ikke ud fra et menneskes alder bedømme, hvilken livsstil, drømme og ønsker vedkommende har. Værdighed er dermed en individuel oplevelse, men fælles for os alle er, at vi selv vil klare hverdagen, selv vil bestemme over eget liv og ønske om at være sammen med andre mennesker.

Gruppen af borgere over 65 år er ikke nogen ensartet gruppe. Mange er friske og selvhjulpne langt op i alderen. Samtidig har vi også en stor gruppe ældre, der som følge af nedslidning, sygdomme eller kroniske lidelser, har behov for støtte og hjælp til at klare hverdagen.

Jammerbugt Kommune har, efter Lov om Social Service ansvaret for, at yde personlig pleje og praktisk hjælp – også med et rehabiliterende sigte, vedligeholdelsestræning samt tilbyde plejeboliger m.v. Loven lægger stor vægt på, at hjælp og støtte i videst muligt omfang gives som hjælp til selvhjælp.

Hjælpen gives med henblik på, at modtageren bevarer sin værdighed og selvrespekt. Hjælpen skal gøre borgeren i stand til at klare sig så godt som muligt – og gerne på sigt blive i stand til at klare sig selv. Vi skal alle i størst muligt omfang tage ansvar for eget liv.

Vision

Jammerbugt Kommunes vision er, at vores borgere skal kunne opretholde et, for den enkelte, godt og værdigt liv. Visionen skal sikre retning og være toneangivende for den indsats og de tilbud, der udvikles og etableres, så den enkelte borger kan være længst muligt i eget liv. Det betyder, at

- plejecentrene, den kommunale hjemmepleje og sygepleje, samt fritvalgsleverandørerne er bemandedt døgnet rundt, så medarbejderne kan give den hjælp, borgerne har brug for, hvor fokus er sikkerhed, sundhed og værdighed
- plejecentrene, den kommunale hjemmepleje, fritvalgsleverandørerne og sygeplejen skal have medarbejdere med de nødvendige kompetencer, som sikrer en god kvalitet i behandling, rehabilitering, pleje og omsorg

De mål, der skal sikre den enkeltes værdighed, skal formuleres i hverdagen i samspil med borgeren. Der vil i dette arbejde blive fokuseret på, hvad der er vigtigt og nødvendigt for den enkelte. Samtidig fokuseres der på, at der skabes et værdigt samarbejde med pårørende.

Indsatsområder

Værdighedspolitikken tager udgangspunkt i Sundheds- og Ældreministeriets forudbestemte indsatsområder: Livskvalitet, Selvbestemmelse, Kvalitet, Tværfaglighed og sammenhæng i plejen, Mad og ernæring, En værdig død, Pårørende og Ensomhed.

Udviklingen i befolkningsgrundlaget og lovgivning samt borgernes og omgivelsernes krav og muligheder er i konstant forandring. I erkendelse heraf skal tilbuddene løbende udvikles, justeres og evalueres i forhold til de værdier, visioner og indsatsmål, der fremgår af værdighedspolitikken.

Livskvalitet

En lang række faktorer har betydning for borgerens livskvalitet. Borgeren skal kunne føle sig tryk, have samvær med andre, kunne deltage i aktiviteter og have mulighed for at vedligeholde og styrke fysiske og psykiske færdigheder. Den personlige hjælp, omsorg og pleje m.v. skal tilrettelægges, så indsatsen øger livskvaliteten og giver den enkelte borger et værdigt liv. Indsatsen skal understøtte, at den enkelte borger kan fortsætte sin hidtidige livsstil og udføre – eller få hjælp til at udføre – nogle af de ting, der har betydning for borgerens livskvalitet. Der anvendes velfærdsteknologiske hjælpemidler, hvor det vurderes relevant.

Derfor er målene at:

- sikre, at den enkelte borger kan få støtte til at fungere i hverdagen, få relevant hjælp samt hjælpemidler, når der er behov for det. Der ønskes også et større fokus på anvendelse af velfærdsteknologiske løsninger
- medvirke til, at den enkelte har mulighed for samtaler og samvær med andre
- lytte til borgernes ønsker og opmuntre til at fortsætte livet med de interesser og vaner, som borger hidtil har levet med

Selvbestemmelse

Borgers afhængighed af personlig hjælp, omsorg og pleje må ikke være ensbetydende med tab af værdighed. Borgere skal behandles med respekt og værdighed.

Derfor er målene at:

- sikre, at borgere har mulighed for at bestemme over egen hverdag og bevare deres døgnrytme
- vores tilgang er præget af rummelighed og fordomsfrihed, i forhold til den enkeltes ønsker
- borgere har mulighed for at få støtte til at deltage i sociale aktiviteter, hvis de ønsker det

Kvalitet, tværfaglighed og sammenhæng i plejen

Borgere med behov for hjælp, pleje og omsorg skal møde et fagligt kvalificeret personale. Indsatsen skal være baseret på nyeste viden og metoder. Plejen og omsorgen skal tage udgangspunkt i den enkeltes behov. Borgere skal opleve et sammenhængende og koordineret forløb på tværs af sundhedsfaglige indsatser og mellem de forskellige sektorer.

Derfor er målene at:

- borgere og pårørende oplever sig tryk ved, at personalet har et opmærksomt og omsorgsfuldt fokus på deres behov med sundhed og trivsel i centrum

- forebygge sygdom, hvor kontinuitet og høj faglighed i omsorg, pleje, behandling og rengøring er en integreret del af hverdagspraksissen
- skabe en klar og målrettet kommunikation i forhold til den enkelte borgers situation
- *borger og pårørende er med til at finde løsninger og sætte mål*

Mad og ernæring

Mange svage borgere er undervægtige eller småt spisende og har behov for ernæringsrig og velsmagende mad. Samtidig er måltiderne et vigtigt socialt samlingspunkt. Det er vigtigt både at sikre ernæringsrigt og velsmagende mad, samt at skabe gode og hyggelige rammer, som giver lyst til at spise.

Derfor er målene at:

- borgerne tilbydes varieret, ernæringsrigtig og velsmagende mad i rammer, der giver lyst til at spise
- bidrage til at skabe rammerne for "det gode måltid"
- borgerne tilbydes ernæringscreening, som vil være retningsgivende for de individuelle indsatser
- Mad og ernæring fordeles hensigtsmæssigt hen over døgnet.

En værdig død

Plejen og behandlingen skal understøtte, at livet får en værdig, tryk og smertefri afslutning.

Fagligt kvalificerede medarbejdere skal sikre, at unødige indlæggelser undgås, så den døende og de pårørende får mulighed for at tage afsked i vante og rolige omgivelser. Forløbet i forbindelse med borgerens død skal opleves trygt og sammenhængende for både borgeren og de pårørende. Den sidste tid skal tage udgangspunkt i borgerens og pårørendes egne ønsker, men der skal også tages hånd om de pårørende, så de bliver hørt og inddraget i situationen, i det omfang borgeren ønsker dette.

Derfor er målene at:

- borgerne tilbydes lindrende behandling, støtte, rammer og nærvær, som kan tilgodese et værdigt terminalt forløb
- have fokus på anvendelsen af behandlingstestamenter
- der tages hånd om de efterladte
- se på mulighederne for øget samarbejde med frivillige vågekoner, således ingen, mod sit ønske, skal dø alene
- have fokus på, at pårørende kan være hos deres kære og bidrage til en værdig død
- det tilstræbes, at borgere i sidste stadie af livet ikke flyttes

Pårørende

I definitionen af pårørende er det relationen mellem borgeren og den/de pårørende, der er det afgørende, og ikke nødvendigvis om man er i familie. I den forbindelse er det vigtigt at påpege, at inddragelsen af pårørende altid skal ske med borgerens ønske og samtykke, således borgeren ikke fratages sin ret til selvbestemmelse.

Samarbejdet med de pårørende udgør et grundlæggende og værdifuldt fundament for at opnå et godt borgerforløb. Pårørendesamarbejdet handler om inddragelse, støtte og anerkendelse af de pårørendes viden, indsigt, engagement og erfaringer ift. den konkrete borgers liv og livshistorie.

De pårørende er en vigtig ressource, ikke mindst for de fleste svage eller langvarigt syge borgere. Pårørenderollen kan dog være belastende på måder, hvor det går udover den pårørendes livskvalitet, som følge af isolation, stress og begrænset frihed til at opretholde eget liv ved siden af rollen som pårørende. Der er derfor fokus på information om pårørendes rettigheder og muligheder for at få hjælp og støtte, fx gennem sikring af pårørendes mulighed for et frirum via aflastning. Herudover forudsættes det blandt andet, at medarbejdere i kommunen understøtter en konstruktiv dialog i samarbejdet med pårørende, ligesom de pårørende skal opleve en hjemlig og imødekommende kultur, forståelse og empati, når de besøger deres nærtstående på et af kommunens plejecentre eller i mødet med visitationen, hjemme- og sygeplejen.

Derfor er målene at:

- pårørende inddrages i initiativer, der har betydning for borgeren, når og hvis borgeren ønsker det
- pårørende mødes af kompetente medarbejdere som støtter, inddrager, vejleder og anerkender de pårørendes indsatser
- sikre en god relation og dialog mellem pårørende, borger og fagpersonale, således pårørendes viden inddrages fra start og bliver omsat til meningsfuld pleje og omsorg for den enkelte borger
- tilbud om aflastning af ægtefælle/pårørende til demensramte og kronisk syge både i eget hjem og på aflastningspladser
- pårørende støttes i svære forløb

Ensomhed

Ensomhed er, når man føler sig ufrivilligt alene og kan opstå hos mennesker i alle aldre. Man kan være alene uden at føle sig ensom og omvendt også være sammen med andre og føle sig ensom.

Længerevarende ensomhed kan have alvorlige konsekvenser for livskvalitet og helbred og kan øge risikoen for tidlig død.

I Jammerbugt Kommune ønsker vi at hjælpe de personer, der er ufrivilligt alene med at få genskabt forbindelsen til andre mennesker, så hverdagen opleves som meningsfuld gennem hele livet.

Livskvalitet og selvbestemmelse er tæt forbundet med et aktivt liv i stærke sociale fællesskaber, og det er vigtigt, at alle mennesker har adgang til et fællesskab.

Derfor er målene at:

- alle kommunens borgere har mulighed for at indgå i sociale fællesskaber
- der på kommunens institutioner foregår aktiviteter, som kan danne ramme for sociale fællesskaber
- vejledning og information om sociale tilbud i såvel kommunalt regi som i civilsamfundet er let tilgængelig og let forståelig
- understøtte civilsamfundet i at udbygge og vedligeholde netværk og sociale aktiviteter
- der er fokus på det hele menneske i kommunens kontakt med borgerne

Det videre arbejde

Værdighedspolitikken vil blive integreret i det daglige arbejde i forvaltningen.